
TK Deficitní obory 11.2.2026

Press kit ke stažení

[Tisková zpráva](#) (Word)

[Pět bodů ke zlepšení situace](#) (Word)

[Medailonky hostů](#) (Word, PDF)

[Fotografie v tiskovém rozlišení](#) (Flickr)

[Videa aktuální náborové kampaně](#) fakult vzdělávajících učitele

[Prezentace](#) děkana PedF UK Antonína Jančaříka

Učitelé mizí ze škol: kapacity existují, situace je kritická – rozhodne spolupráce napříč systémem

Praha, 11.2.2026 - Nedostatek učitelů přírodních věd je kritický, zejména v matematice, fyzice, chemii, informatice, ale i v případě cizích jazyků. Data přitom ukazují, že klíčovou překážkou nejsou jen kapacity přípravy, ale především rychlost vstupu do profese a schopnost učitele ve školách udržet. Dalším problémem je také obecně vnímaná malá prestiž učitelského povolání. Zásadní je proto koordinovaná spolupráce vysokých škol, státu i organizací působících v praxi.

Kapacity existují – rozhoduje rychlost a koordinace

České školy dlouhodobě čelí nedostatku učitelů, zejména v matematice, fyzice, chemii, informatice či cizích jazycích. Univerzity přitom mají dostatek kapacit na přípravu více budoucích učitelů, pokud o to stát požádá a vytvoří pro to podmínky. Klíčové je, aby se dařilo uchazeče do studia přivést a absolventy ve školách udržet.

Podle aktuálně dostupných dat Univerzity Karlovy v učitelských programech pro uvedené aprobace studuje více než 900 studentů. Více než polovinu z nich tvoří budoucí učitelé matematiky, často v kombinaci s další deficitní aprobací. Přesto se nedostatek učitelů v praxi nedaří vykrývat dostatečně rychle. Kromě malé prestiže učitelského povolání je problémem samozřejmě i nejisté a spíše nižší finanční ohodnocení.

Spolupráce napříč systémem je klíčová

Fakulty Univerzity Karlovy (PedF UK, PřF UK, FF UK a MFF UK) a zapojení expertní partneři se shodují, že řešení nedostatku učitelů nelze hledat izolovaně. Klíčová je koordinovaná spolupráce napříč celým vzdělávacím systémem – od vysokých škol přes nezávislé organizace až po stát. Program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2026–2037 jasně vymezuje, jaké kapacity stát v učitelských, speciálně pedagogických a psychologických programech poptává, a stanovuje pravidla jejich financování. Případné propojení jednotlivých aktérů a sladění kroků v praxi – od náboru přes přípravu a vstup do profese až po podporu a udržení učitelů ve školách – pak rozhodne o skutečném dopadu tohoto programu.

„Situace je kritická a čas se krátí. Bez společného postupu se nedostatek učitelů bude dál prohlubovat a dopady pocítí žáci i školy. Potřebujeme, aby stát, vysoké školy i organizace v terénu táhly za jeden provaz,“ říká děkan Pedagogické fakulty UK **Antonín Jančařík**.

Na nutnost zohlednit také ekonomickou atraktivitu profese upozorňují i zástupci přírodovědných a matematickofyzikálních oborů. *„U deficitních aprobací je jedním z rozhodujících faktorů konkurenceschopnost nástupních podmínek učitelské profese ve srovnání s alternativními kariérami absolventů. Pokud chceme do škol přilákat více odborníků z matematiky, fyziky, chemie či informatiky, musíme zajistit, aby pro ně učitelství bylo reálně atraktivní profesní volbou,“* říká proděkanka pro koncepci studia Přírodovědecké fakulty UK **Milada Teplá**.

Organizace zapojené do iniciativy identifikovaly několik oblastí, v nichž jsou připraveny Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy aktivně pomoci:

- podporu propagace deficitních aprobací a učitelské profese jako celku,
- zlepšování podmínek ve školách s cílem udržet učitele v profesi,
- usnadnění vstupu do profese prostřednictvím celoživotního vzdělávání,
- aktivní vyhledávání a podporu potenciálních zájemců o učitelství,
- rozvoj kariérního systému učitelů.

Kořeny problému: demografie, odchody a zpoždění změn

I když je pro řadu studentů učitelství jasnou první volbou, do rozhodování stále výrazně zasahuje přetrvávající narativ, že učitelská profese je „horší“ kariérní cesta – navzdory tomu, že společnost po učitelích dlouhodobě volá. Právě zde musí vysoké školy působit i na změnu společenského vnímání atraktivity učitelského povolání.

Hloubku problému potvrzují odborné analýzy vzdělávacího systému. Podle studie Střediska vzdělávací politiky PedF UK, vedené **Janem Kouckým**, je dnes více než 30 % učitelů starších 55 let a zároveň systém dlouhodobě produkuje méně absolventů, než kolik jich ze škol odchází, čímž se problém nadále prohlubuje. Nejvíce ohrožená je matematika – při nezměněném vývoji může být až 30 % její výuky zajišťováno nekvalifikovaně. Analýza zároveň upozorňuje, že i okamžité změny v přípravě učitelů se ve školách projeví až s několikaletým zpožděním. Proto je nutné jednat rychle, ale současně vedle dlouhodobých kroků realizovat i rychlejší cesty vstupu do profese.

Dlouhá a krátká cesta do profese: dva časové horizonty

Klasická pregraduální příprava učitelů trvá přibližně pět let, takže její dopad se projeví až s výrazným časovým odstupem.

Doplňující pedagogické studium (DPS) naopak umožňuje absolventům odborných vysokých škol získat pedagogickou kvalifikaci zhruba během 2 až 4 semestrů, často při současném působení ve škole. Právě DPS dnes představuje nejrychlejší dostupnou cestu, jak reagovat na akutní nedostatek učitelů nejen přírodních věd.

Zástupci fakult se shodují, že bez DPS by byla situace ve školách ještě obtížnější. Zároveň však upozorňují, že DPS nemůže dlouhodobě nahradit systematickou a stabilní přípravu budoucích učitelů. Aby mělo krátkodobé řešení skutečný dopad, musí být spojené s podporou škol, kvalitním provázením začínajících učitelů a nastavením kariérních podmínek, včetně finančních, které učitele v profesi udrží.

Poprvé společně napříč systémem

Na aktuální situaci nyní společně reagují fakulty Univerzity Karlovy, které připravují budoucí učitele, spolu s organizacemi zaměřenými na vstup do profese, podporu začínajících učitelů a jejich udržení ve školách. Poprvé se tak propojuje pregraduální příprava, celoživotní vzdělávání i nezávislé iniciativy, které mají každodenní zkušenost z praxe.

Cílem není hledat jedno „zázračné“ řešení, ale propojit dlouhodobé systémové kroky s rychlými a funkčními vstupy do profese, které školy potřebují už dnes. Právě koordinace těchto kroků rozhoduje o tom, zda se kapacity vysokých škol promění v reálné učitele ve třídách.

Odborníci z praxe: flexibilní vstup a možnost si profesi vyzkoušet

Vedle tradičních studijních cest roste potřeba otevřít systém i lidem s odbornou praxí v přírodovědných oborech nebo jazycích, kteří uvažují o změně profesní dráhy. Právě tito uchazeči často narážejí na bariéry: nejistotu ohledně možností vstupu do profese, obavy ze změny kariéry, nedostatek informací i nemožnost absolvovat časově náročné prezenční studium s prací a péčí o rodinu.

Celoživotní vzdělávání a rekvalifikační programy proto představují důležitou alternativní cestu do profese. Změna profese však pro mnoho lidí stále zůstává „skokem do neznáma“. Iniciativa **Začni učit** proto umožňuje těm, kteří o učitelství vážně uvažují, si profesi nanečisto vyzkoušet - díky týdenní zážitkové učitelské stáži Zkus učit! Účastníci se zde mohou v bezpečném prostoru postavit před třídu a ověřit si, zda je pro ně práce ve škole skutečně vhodná. Právě tato zkušenost často posiluje motivaci uchazečů a usnadňuje jim rozhodnutí o vstupu do učitelské profese.

S nedostatkem učitelů pomáhá i organizace **Učitel naživo** v rámci své vlastní dvouleté DPS. Ta je určena odborníkům z praxe, kteří se rozhodli doplnit si pedagogické vzdělání a stát se učiteli. Program kombinuje teoretickou přípravu s praxí a v inovované podobě studia klade důraz na práci se žáky ze znevýhodněného prostředí. Evaluace ukazuje, že absolventi programu Učitel naživo ve školách doplňují kapacity v nedostatkových aprobacích, jako je matematika (26 %), informatika (20 %), fyzika (19 %) nebo angličtina (19 %). Kromě vlastních vzdělávacích programů se organizace Učitel naživo zaměřuje na systémové změny s cílem zvýšit kvalitu učitelské přípravy – proto podporuje například reformu přípravy učitelů.

„Kombinace finanční jistoty a lidské podpory je v českém školství revoluční. Díky příspěvku 10 000 Kč měsíčně a intenzivnímu průvodcovství se nám daří téměř stoprocentně zastavit odliv učitelů matematiky, fyziky a informatiky. Za poslední tři roky od nás odešel pouze jeden kolega, a i ten zůstal v oboru na akademické půdě. Ukazujeme cestu, jak efektivně stabilizovat české školství,“ doplnil **Ondřej Kačena**, ředitel neziskové organizace **Křídla**.

Kontakt pro média:

Mgr. Václav Loubek

tiskový mluvčí PedF UK

tel.: 733 377 199

e-mail: vaclav.loubek@pedf.cuni.cz